

1943. május 26. Szerda

Ma lettem 13 éves. Nagyon boldog vagyok, sok ajándékot kaptam, de a legjobb, hogy levágták a hajamat, már nem kell copfot hordanom, tényleg nagylány vagyok! Kaptam egy óriási doboz levélpapírt, saját monogrammal, 4711-es kölnit, sok-sok könyvet. Most mennem kell hegedűt gyakorolni, ezt nem nagyon szeretem. Jó lenne zongorázni tanulni, de Apu szerint ebben a ~~ben~~ bizonytalan világban nem lehet zongorát venni. Lehet, hogy igaza van. Elvették a telefonunkat, csak azért, mert zsidók vagyunk. Ma volt önképzőköri ülésünk, felözlattuk az egészét.

Szombat

Délelőtt volt a J ballagása, ő elől ment három másik fiuval hegedűn kísérték a többiek énekét. Anyuka sirt egy kicsit. Magyar dolgozatom nagyon jól sikerült, 1-es lett. A latin doli már rosszabb lett, le sem írom, hányas.

Szerda

A G. János levelet írt, szeretne velem találkozni, de Apu nem engedi, nekem még nem illik. Hát jó, lehet, hogy igaza van.

Szombat

Délelőtt Istentiszteleten voltam, délután pikniken a M nál.

Kedd

Nemsokára vége az (aj)kolának. Most már tényleg nagy vagyok, mert negyedikes leszek Most olvasok. /Dumas: A három testőr/ A Zugligetben, gyereknyaralóban fogok nyaralni. Most már nem lehet külföldre menni. Egyáltalán annyi mindent nem lehet, nem szabad nekünk, ami régen olyan természetes volt. Apukáék nagyon idegesek, bemennek a szalonba, ha rájuk nyitom az ajtót, rögtön elhallgatnak. Ez régebben sohasem volt. Mi lesz itt?

Vasárnap

Itt vagyok Zugligetben. Egész jó itt. Van itt egy kolozsvárilány, borzasztó beképzelt, állandóan azzal dicsekszik, hogy ő milyen művelt. Azért én sem vagyok teljesen hülye. Ma kint voltunk a parkban, vittünk plédet is, és gramofonon lejátszottuk a Liszt

1944. március 29. Szerda

Már nagyon régen nem irtam. Azóta sok minden történt. Bejöttek a németek. A telefont ma elvitték az üzletből is, a rádiókat is be kell szolgáltatni, de Apuka kitölt velük, vett egy csak Budapest vevőt, azt adta le, a másikat eldugtuk, titokban hallgatja Apu az angol rádiót. Nagyon sokan hiányoznak az iskolából.

R Zsidók leköltöztek a birtokukra, azt mondják, ott biztonságosabb. Most volt légó gyakorlat, én voltam a sebesült és a vödörláncnál is segítettem. A légó parancsnok megdicsért, pedig én csak zsidó vagyok, ezt ő is tudja. Itt a házban szeretnek bennünket, pedig most a zsidókat mindenhol kidobják és utálják. Miért? Most eszembe jutott, hogy a negyedik elemiben tiszta kitűnő bizonyítvánnyal nem vettek fel a Mária Terézia gimnáziumba, mert zsidó vagyok. Ezt akkor nem értettem, Ezért mentem a Zsidó Gimnáziumba. Anyuka örült ennek, meg is írta Nagypapáéknak. Ők nagyon vallásosak, Anyuka is, ő a Rombach utcai templomba jár, mert ott Sabeszkor nem szól az orgona. Apuka a Dohány templomba jár, a neve is rá van írva a padjára. Nekem jobban tetszik a Dohány templom. Mi az iskolával szombaton a Hollán utcába járunk Istentiszteletre. Mostanában sokat vagyok szomorú, Apuka folyton azt mondja, ne tervezgessünk a jövőre. Jobb lenne talán kisgyerekeknek lenni, talán ezért is van az, hogy a légó csomagomba titokban, hogy ki ne nevéssenek, bepakoltam a két kedvenc babámat.

1944. június 12. Hétfő

Ma jött ki a gettó rendelet. A legnagyobb bizonytalanságban vagyunk. Szeretnék meghalni. Lehet, hogy ez be is fog következni... Most böngök. Nem mintha magamat sajnálnám. Csak. Minek is születtem erre az ocsmány világra. Most úgy hiányzik az iskola. Ott nem jutott eszembe a halál. Milyen borzasztó ez a szó. Ma mentem a villamoson és láttam egy embert. Egy közönséges, mindennapos férfit. Arra gondoltam, mi lenne ha ez az ember ma éjjel öngyilkos lenne. Néha úgy érzem, nem is vagyok normális. Tudnám, hova jutok, mi lesz belőlem? Leszek-e egyáltalán? Ezen tépelődöm már nem tudom hány éjszakája. Életunt vagyok. Hülye vagyok. Nem vagyok normális.

Lés Preludes-jét. Hát az valami csodálatos volt, feküdtem az óriási fenyőfák alatt és olyan nagyon csodálatos volt a zene. Most hallottam először. Jövő héten jönnek vissza Apuék Hévizről, akkor bemegyek a városba. Jó lesz, mert már nagyon hiányoznak. Itt nagyon leszidtak, mert a heti mérésnél kiderült, hogy fogytam, most majd tömni fognak, mint egy libát, és délutánonként feküdnöm kell, mint egy kisgyereknek. Lejöttem a rétre és szörnyen bögtem. Holnap lesz egy előadás, én is szerepelek, szavalni fogok, meg egy monológot mondok el. Csak ne hogy belesüljek.

Vasárnap

Már két hete itthon vagyok. Az /Sajkola csak november 2.-án kezdődik, a sok légiriadó miatt. Mostanában gyakran szól a sziréna, ilyenkor le kell menni a pincébe, kicsit félek. Csepelt bombázták. Beteg voltam, torokgyulladás. Megfáztam az uszodában, még mindig köhögök. Irtó nagytakarítást csináltam a szobámban, ezt igen utálok, de most már nem lehet alkalmazottja sem a zsidóknak, Eszti el kellett küldeni, nagyon sirt ő is, meg a mamája is, amikor érte jött. Szeretne majd visszajönni hozzánk, dehát hogy is lesz itt majd az élet, ki tudja, nem bombázzák-e le a házunkat? Most meg kell írnom a német leckémet, holnap jön Rózsi néni. Szerdán meg francia óra. Minek kell ennyit tanulni? De Apuka ragaszkodik hozzá. Azt mondja, annyit ér az ember, ahány nyelvet beszél. Folyton németül kell ~~xxxxx~~ olvasnom.

Kedd

Voltam Á. nál, feljött E és Gy, elmentünk sétálni, jó volt. Vasárnap megyünk kirángulni, Apuka nem akar elengedni, de Anyuka rábeszélte, hogy mégis mehessek. A többi lányt nem féltik ennyire, már igazán nagylány vagyok, Apuka ezt nem hajlandó tudomásul venni. Ujra járok tornászni, irtó jó.

1944. július 4. Kedd

Itt irok az új lakásban, ahova költözni kellett. Ez egy csillogos ház a Zichy Jenő utcában, kaptunk egy szobát, szinte mindent ott kellett hagyni a régi lakásban, bezsufoltuk egy szobába az összes butort, szőnyeget, porcellánt, egymás tetejére rakva, a házparancsnok leltárt készített mindenről, volt vele egy idegen nő is, aki azt mondta, hogy ezekre már ugysem lesz szükségünk. Anyuka nagyon sirt, Apuka csak azt hajtogatta folyton; egy élet munkája. Én meg magamban csak azt kérdeztem, de hát miért? Ki tud erre választ adni? Még szerencse, hogy van itt a házban egy csomó helyes gyerek, sokat játszunk. Megtanultam lórumozni, babszem a nyerevény. Csak d.e. 11 óráig mehetünk ki az utcára, ~~akkor~~ Anyukával rohanunk a Hold utcai csarnokba vásárolni, hogy idejébe hazaérjünk. Jancsit elvitték Csepelre munkaszolgálatosnak. Anyuka megint sirt, igaz, én is, de most már nem titokban, nem szégyelltem. Apuka előjegyeztetett a Svéd Vöröskeresztnél, állítólag megy majd egy gyerekvonat Svédországba. Uristen, én egyedül menjek, itthagya Apuékát. Ezt nem bírom elképzelni sem. De ezt csak magamban gondolom, nem akarom még ezzel is idegesíteni Apukáékat. És velük mi lesz? És Jancsival? Látnom még valaha?

1944. október

A gyerekvonatot a németek nem engedték. Most itt vagyok a Sacré Cœur intézetben, ez egy zárda, svéd védnökség alatt vagyunk. Ez rendes iskola, tanulok is, most már ötödik gimnáziumba járok. Ez egy francia zárda, németül és franciául beszélünk, szóval Apunak megint igaza volt a nyelvtanulással. A Főtisztellendő Anya megnézte a holmimat, paplant, párnát, mindennel nagyon meg volt elégedve. Még szerencse, hogy Anyuka a vadonatúj helypaplant adta oda. A hatos számot kaptam, az van minden holmimba bevarrva-. Most énekóra lesz, kánont tanulunk.

1944. október 18. Szerda

Kint a városban szörnyű dolgok történtek. Vasárnap Horthy fegyverszünetet kötött, most pedig Szálasi magához kaparintotta a hatalmat. A zsidókat deportálják. Anyuról, apuról, Jancsiról semmi hírem. Itt vagyok teljesen egyedül. Semmit nem tudok. Bár halnék már meg.

1944. november 19.

Ma van a névnapom. A reggeli teritékem mellett virágot találtam, le is préselem emlékül. Megszereztem Apukáéknak a svéd Schutzpassot, egy kicsit büszke vagyok magamra. De hogy fogják megkapni? Itt van a kezemben és én tehetetlen vagyok.

1944. november 23.

Leesett az első hó. Semmi hír otthonról. Itt nagyon-nagyon rendesek valünk.

1944. december 6.

Hirt kaptam otthonról. Szép mikulási ajándék. Jancsit vidékre vitték, Apuka közben megint munkaszolgálaton volt, de aztán kora miatt leszerelték, amíg el volt, Anyukát elvitték, hogy hova azt Apuka sem tudja. Valami téglagyárról ír Apuka, de ezt nem értem. Mit csinálhat egy téglagyárban?

Tegnap volt Mikulás ünnepség. Kaptam még békebeli sóskiflit is. Ágyban fekszem, mert lázas vagyok. Hol lehet Anyuka?

1944. dec.

Nem is tudom, hogy irjam le, mi történik itt. A nyilasok már többször betörték ide, az apácák élelmet adnak nekik, erre elmennek. Egyik éjjel arra ébredtem, hogy valami iszonyu erős zseblámpával az arcomba világítottak, fekete nyilas egyenruhások voltak, az övükben kézigránátok. Azt hittem, agyonlőnek.

1944. dec.

Megint itt voltak a nyilasok, de most már összeszedték a nagylányokat. Éppen a nappaliban ültünk, kézimunkáztunk. Mire hozzámérttek, addig Barkóczy anya, az osztályfőnököm gyorsan két copfba fonta a hajamat és azt mondta a nyilasnak, hogy legalább ezt a kislányt ne bántsa, még csak 12 éves, mire a nyilas ott hagyott de a többieket teherautóval elvitték. F Zs inak adtam a teveször ~~pká~~ plédemet, nekem már ugysem lesz szukségem rá.

1945. január 14.

Közben svéd védett házban voltam, ahova a zárdából vittek éjjel, egy nagy fekete svéd követségi autóval, mert a zárdá már nem

volt biztonságos. Közben kiderült, hogy a zuglói nyilasházból törtek be hozzánk. A védett házban bevittek egy lakásba, ahol már volt 40 ember egy két szoba hálós lakásban. A lakásparancsnoknak a svédok adtak 400 Pengőt azzal, hogy adjanak enni és vigyázzanak rám. Én olyan közömbös voltam, mintha nem is rólam lenne szó. Minden nap más adott valamit enni. A földön aludtam, jó lett volna a pléd, amit Zsuzsinak adtam. Aztán egyik hajnalban oda is betörtek a németek és nyilasok kutyákkal és lehajtottak bennünket a ház elé. Ott álltunk hajnaltól ~~eg~~ 1 óráig, rajtam csak egy vékony antilop~~opó~~ volt, bokáig álltunk a hóban, én sirtam, annyira fázott a lábam és kezem. Aztán elindultunk végre a gettóba. Később hallottam, hogy nagy szerencsénk volt, mert sok embert akkor délelőtt a Dunapartra vittek, ahol a Dunába lőtték őket. Szóval most borzasztó szerencsés vagyok itt a gettóban, mert még élek. A gettó kapujában sokáig álltunk, mert mindenkit megmotoztak, ezt úgy hívják, hogy "hipis". Közben jött J , aki egy sebesültet cipelt hordágyon, a Wesselényi utcai kórházba vitték. Kiderült, J t a munkaszolgálatosokkal a gettóba vitték, ő mondta meg, hogy Apuka a Wesselényi utcában lakik, menjek oda, majd később ő is jön. Anyukáról semmi hír. Elmentem Apuka címére, szegény nem akart hinni a szemének, amikor meglátott, de aztán volt nagy boldogság.

1945. Január 16. kedd d.e. 12 óra

Ma kaptam egy szelet kenyeret, kis lekvárt. Szörnyű éjjelünk volt, mert olyan bombázás volt, mint még soha. A szob~~ax~~ szoba összes ablaka kitörve, a földön fekszünk. Tetves a hajam. Viz sincs, egy literes tejesüveg^{víz} a napi adag, azzal kellene mosakodni is.

1945. Január 17. Szerda

Ma kezdődtek meg a környéken az utcai harcok. Itt a Wessekényi utcában is harcok vannak. Sok embert lelőttek. Ennivaló nincs. Éhes vagyok. Örültem éhes vagyok. Éhes. Éhes. Fázom. Már nem tudok írni, nem érzem az ujjaimat.

1945. Január 18. Csütörtök

Bejöttek az oroszok. Azgyiktől kaptam kenyeret, fekete, kocka alakú, tömtem magamba.

Utóirat

1945 nyarán Édesanyám egy lágertársa megkeresett bennünket,
tőle tudtuk meg, hogy Bergen Belseben tifuszban halt meg,
de a felszabadulást még élve érte meg.

Fóti Györgyné

Fóti Györgyné
Budapest 1035
Szentendrei út 36
Tel: 3884811